

έθίζει παρατηρεῖν ύγιως τὰ ἐν τῷ κόσμῳ γινόμενα, τὸ δὲ λογικὸν αὐτῆς έθίζει ἀνάγεσθαι ἐκ τῶν αἰσθητῶν εἰς τὰ νοητά, ἐκ τῶν δήλων εἰς τὰ ἀδηλα δυνάμει τοῦ ὄρθοῦ λόγου καὶ τῆς κατ' αὐτὸν σκέψεως ἐν τοῖς ὅροις τῆς ἀναλογίας. Λαμβάνονται δέ αἱ παραβολαὶ ἐκ τῶν τριῶν λεγομένων βασιλείων τῆς φύσεως, οἷον ἐκ τοῦ βασιλείου τῶν φυτῶν, ἐκ τοῦ βασιλείου τῶν ὄρυχτῶν, καὶ ἐκ τοῦ βασιλείου τῶν θηλών, πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἐκ τοῦ βίου τῶν ἀνθρώπων, ἐκ πάντων δηλαδὴ, τῶν ὑποπιπτόντων εἰς τὴν αἰθίησιν καὶ τὴν παρατήρησιν τοῦ αἰσθητικοῦ νοητικοῦ ἀντικειμένων, καὶ κατὰ τὰς πηγὰς ταύτας διακρίνομεν καὶ ταξιθετοῦμεν πάσας τὰς ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις παραβολὰς πρὸς εὐγερεστέραν αὐτῶν μελέτην, ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ αἰσθητικοῦ καὶ λογικοῦ ἡμῶν νοητικοῦ γινομένην. Ἀρχόμεθα δὲ πρῶτον ἐκ τῶν παραβολῶν τοῦ φυτικοῦ βασιλείου διτι εἴς αὐτῶν ἥρξατο καὶ ὁ Χριστὸς τὴν παραβολικὴν διδασκαλίαν, ἀπὸ τῆς παραβολῆς τοῦ σπόρου ἀρξάμενος διδάσκειν ἐν παραβολαῖς.

ΠΑΡΑΒΟΛAI ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΤΙΚΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Πρώτη, παραβολή, ληφθεῖσα ἐκ τοῦ φυτικοῦ βασιλείου, ἐστὶν ἡ τοῦ σπόρου, ἣν παραλαμβάνομεν ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαίου Εὐαγγελίου, ἔχουσαν ὅδε.

«Ἴδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ἀ μὲν ἐπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἥλθε τὰ πεντεινά, καὶ κατέφαγεν αὐτά· ἀλλα δὲ ἐπεσεν ἐπὶ τὰ πεντερώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε ὅτι τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς. Ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη· ἀλλα δὲ ἐπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκανθαί, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά· ἀλλα δὲ ἐπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἐκατόν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. Οἱ ἔχων ὅτα ἀκούειν ἀκουέτω.» (ιγ'. 4.).

Τοῦ νοητικοῦ διακρινομένου εἰς αἰσθητικὸν καὶ λογι-

κόν, καὶ τὰ ὡτα διακρίνονται εἰς ὡτα αἰσθητικά, δι’ ὃν ἀκούει τὸ αἰσθητικὸν νοητικόν, καὶ εἰς ὡτα λογικά, δι’ ὃν ἀκούει τὸ λογικὸν νοητικόν. Τὰ ὡτα τοῦ αἰσθητικοῦ νοητικοῦ ἀκούουσι τὸ ἔφορον τοῦ γεωργοῦ, δις σπείρει τὸν σπόρον οὐ μόνον εἰς τὴν καλὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν λεπτήν, καὶ εἰς τὴν ὁδόν, καὶ εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ οἱ δρυθαλμοὶ τοῦ αἰσθητικοῦ νοητικοῦ βλέπουσι τὰ φυσικὰ ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης σπορᾶς· τὰ δὲ ὡτα τοῦ λογικοῦ νοητικοῦ διὰ τῆς ἀκοῆς τῶν αἰσθητῶν ἀνάγονται εἰς τὴν γόνισιν ἔργου ὅμοίου καὶ ἀναλόγου, ὅμοια καὶ ἀνάλογα ἀποτελέσματα φέροντος. Οἱ ἔχων μόνον τὰ ὡτα τοῦ αἰσθητικοῦ νοητικοῦ ἀκούει τὰ λεγόμενα περὶ τοῦ σπορέως, καὶ οὐδὲν πλέον τῶν ἀκουομένων ἔννοει· ὁ δὲ ἔχων καὶ τὰ ὡτα τοῦ λογικοῦ νοητικοῦ ἀνάγεται ἐξ τῶν ἀκουομένων αἰσθητῶν εἰς τὰ δι’ αὐτῶν νοούμενα νοητά, καὶ συνάγει κατὰ τὸν νόμον τῆς ἀναλογίας ἀποτελέσματα ἐν τοῖς νοητοῖς ὅμοια καὶ ἀνάλογα πρὸς τὰ φαινόμενα ἐν τοῖς αἰσθητοῖς. Εκζητεῖ δὲ ὁ Χριστὸς παρὰ τῶν ἀκροατῶν τὰ λογικὰ τῆς ἀκοῆς ὡτα, ἵνα ἔννοισι τὰ λεγόμενα περὶ τοῦ σπορέως καὶ τοῦ απόρου. Αἶλλὰ ταῦτα οὐδεὶς τῶν ἀκροατῶν αὐτοῦ εἶχε, διότι οὐδεὶς τῶν ἀκουσάντων ἐνόησε τὰ σημανόμενα τῆς παραβολῆς. Διὸ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπον αὐτῷ· «Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; Οὐδὲ ἀποχριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· «Οτι οὐδὲν δέδοται γνῶναι τὰ ἀμυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. Οστις γάρ ἔχει (ὡτα τοῦ ἀκούειν) δοθήσεται αὐτῷ, καὶ περισσευθήσεται· δοστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ οὐ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ’ αὐτοῦ.» Τουτέστιν, δις οὐκ ἔχει τὰ λογικὰ ὡτα τοῦ ἀκούειν, καὶ τὰ αἰσθητὰ ὡτα, οὐ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ’ αὐτοῦ, κινδύνος καὶ ἀναισθητος παντάπασι γενόμενος. «Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, διτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιοῦσι. »Καὶ ἀναπληροῦται ἐπ’ αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου, ἢ λέγουσα· Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέπον-

»τες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. Ἐπαγύνθη γὰρ ἡ χαρδία
»τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὧσὶ βαρέως ἥκουσαν, καὶ τοὺς
»όφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μή ποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλ-
»μοῖς, καὶ τοῖς ὧσιν ἀκούσωσι, καὶ τῇ χαρδίᾳ συνῶσι, καὶ
»ἐπιστρέψωσι, καὶ οὐσωμέναι αὐτούς.» Οὐκ εἶχον λοιπὸν οἱ
»Ιουδαῖοι τὰ λογικὰ ὅτα τοῦ ἀκούειν καὶ ἐννοεῖν, διότι ἔ-
»χουσίως ἀπέβαλον αὐτά, ἵνα μὴ ἀκούσωσι, καὶ ἔχουσίως
»ἀπετοφλώθησαν, ἵνα μὴ ἴδωσι. Τοῖς δὲ ἔχουσίως γινομέ-
»νοις χωροῖς καὶ τυφλοῖς, τούτοις οὐ δέδοται γνῶναι τὰ μυ-
»ττύρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Τῆς τοιαύτης δὲ ἔχουσίου
»χωρώσεως καὶ τυφλώσεως οὐκ ἥσαν ἔνοχοι οἱ μαθηταὶ τοῦ
Χριστοῦ. Διὸ καὶ μακαρίζει αὐτούς, λέγων· «Ὕμῶν δὲ μα-
»χάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσι, καὶ τὰ ὅτα ὑμῶν ὅτι
»ἀκούετε. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ
»δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἴδεῖν ἢ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον, καὶ
»ἀκοῦσαι ἢ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἥκουσαν. Ὅμεις οὖν ἀκούσα-
»τε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείροντος. Παντὸς ἀκούοντος τὸν
»λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ Πονη-
»ρός, καὶ ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ χαρδίᾳ αὐτοῦ· οὐ-
»τός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὄδὸν σπαρεῖς. Ο δὲ ἐπὶ τὰ πετρώ-
»νδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς
»μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· οὐκ ἔχει δὲ ρίζαν ἐν ἑα-
»τῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν γενομένης δὲ θλίψεως ἢ δι-
»ωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται. Ο δὲ εἰς τὰς
»ἀκάνθας σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ
»μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου
»συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἀχαρπος γίνεται. Ο δὲ ἐπὶ τὴν
»γῆν τὴν καλὴν σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων
»καὶ συνιών· ὃς δὴ χαρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ ὁ μὲν ἐκατόν, ὁ
»δὲ ἔξηκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.»

Διὰ τῆς ἐρμηνείας ταύτης τῶν ὄρων τῆς παραβολῆς ὁ
Χριστὸς μεταδίδωσι τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς τὸ ἑαυτοῦ λο-
γικὸν νοητικόν, καὶ ποιεῖ αὐτοὺς ἴχανοὺς ἀνάγεσθαι διὰ
τῶν αἰσθητῶν εἰς τὰ νοητά. Ο σπόρος τοῦ γεωργοῦ
Ε.Π.Δ.Κ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

λογεῖ πρὸς τὸν λόγον τῆς βασιλείας, ὃν σπείρει ὁ Χριστός, ὁ γεωργὸς τῶν ψυχῶν. Αἱ ἀκούουσαι τὸν λόγον ψυχαὶ ἀναλογοῦσι πρὸς τὴν γῆν, εἰς ἣν ὁ γεωργὸς σπείρει τὸν σπόρον. Αἱ δὲ ἀκούουσαι τὸν λόγον ψυχαὶ ἀναλογοῦσιν αἱ μὲν πρὸς τὴν καταπατουμένην ὄδόν, αἱ δὲ πρὸς τὴν πετρώδη γῆν, αἱ δὲ πρὸς τὴν ἀκανθώδη, αἱ δὲ πρὸς τὴν καλὴν γῆν. Τὰ δὲ ἀποτελέσματα τῆς σπορᾶς τοῦ λόγου εἰς τὰ εἴδη ταῦτα τῶν ψυχῶν εἰσιν δύκοια καὶ ἀνάλογα πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τοῦ φυσικοῦ σπόρου τοῦ σπειρομένου εἰς τὰ τέσσαρα εἴδη τῆς γῆς. Αἱ ψυχαὶ, αἱ ἀναλογοῦσαι πρὸς τὴν ὄδόν, οὐκ ἔχουσι δύναμιν κρατῆσαι τὸν λόγον, ὃν ἢπ' αὐτῶν διαρπάζει ὁ Διόβολος καὶ οἱ δαίμονες, αἱ πρὸς πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ φύσεως πονηρᾶς ἀναλογοῦντες αἱ δὲ ψυχαὶ, αἱ ἀναλογοῦσαι πρὸς τὴν πετρώδη γῆν, δέχονται μὲν προθύμως τὸν λόγον, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν, ἀλλὰ ἐν καιρῷ θλίψεως καὶ διωγμοῦ ἀπαρνοῦνται αὐτόν, καὶ ἐλέγχονται ἀνάξιοι τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· αἱ δὲ πρὸς τὴν ἀκανθοφόρον γῆν ἀναλογοῦσαι ψυχαὶ δέχονται τὸν λόγον, ἀλλὰ οὐ προάγουσιν αὐτὸν εἰς καρποφορίαν, διότι πνίγονται ὑπὸ τῶν μεριμνῶν τοῦ βίου καὶ τῆς ἀπάτης τοῦ πλούτου, ὅντινή δύναμις ἀναλογεῖ πρὸς τὴν δύναμιν τῶν ἀκανθῶν τῆς γῆς, αἱ κωλύουσι τὴν αὔξησιν τοῦ σίτου. Μόνον δὲ αἱ ψυχαὶ, αἱ ἀναλογοῦσαι πρὸς τὴν καλὴν γῆν, δέχονται τὸν λόγον, καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν ἕως τέλους, καὶ καρποφοροῦσιν ἀναλόγως ἡστούσι δυνάμεως καὶ ἀρετῆς αἱ μὲν ἑκατόν, αἱ δὲ ἑξήκοντα, αἱ δὲ τριάκοντα. Ἡ σπορὰ τοῦ θείου λόγου ἐπὶ τῶν ψυχῶν ἀναλογεῖ πρὸς τὴν σπορὰν τοῦ σίτου ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ὅσα πάσχει ὁ σῖτος ἐκ τῆς φύσεως τῆς γῆς, εἰς ἣν σπείρεται, ταῦτα πάσχει καὶ ὁ θεῖος λόγος ἐκ τῆς φύσεως τῶν ψυχῶν, παρ' ὃν ἀκούεται. Ἡ δὲ παραβολὴ ἀνάγει ἡμᾶς ἐκ τῶν αἰσθητῶν εἰς τὰ νοητά, ἐκ τῶν ὄρατῶν εἰς τὰ ἀόρατα, καὶ ἐξηγεῖ ἡμῖν τὰ φαινόμενα τοῦ πνευματικοῦ κόσμου διὰ τῶν φαινομένων τοῦ αἰσθητοῦ, ἔχόντων πρὸς ἐκεῖνα θαυμαστὴν δύμοιότητα καὶ ἀναλογίαν.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΗΑΡΑΒΟΛΗ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΤΙΚΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Δευτέρα παραβολὴ ἐκ τοῦ αὐτοῦ βασιλείου τῆς φύσεώς
ἐστιν ἡ τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ, ἡνὶ ἐπίσης παραλαμβά-
νομεν ἐκ τοῦ αὐτοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου, ἔχουσαν ὡδε.

«Ωροιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείροντι
»καλόν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς
»ἀνθρώπους, γῆλθεν αὐτοῦ ὁ ἔχθρός, καὶ ἔσπειρε ζιζάνια
»ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθε. Ὁτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ
»χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.

»Προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου, εἶπον αὐτῷ·
»Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν
»οὖν ἔχει τὰ ζιζάνια; Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἐχθρὸς ἀνθρω-
»πος τοῦτο ἐποίησε. Οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ· θέλεις οὖν
»ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; Ὅ δὲ ἔφη· Οὐ· μή ποτε,
»συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσητε ἀμα αὐτοῖς τὸν σῖ-
»τον· ἀφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ,
»καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἔρῳ τοῖς θερισταῖς· Συλ-
»λέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας
»πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σίτον συναγάγετε εἰς
»τὴν ἀποθήκην μου.» Τὴν παραβολὴν ταύτην ἀκούσαντες
οἱ μαθηταὶ οὐκ ἡδύναντο ἐννοῆσαι τὰ δι' αὐτῆς σημαινό-
μενα, καὶ προσελθόντες ἐζήτησαν τὴν ἐρμηνείαν αὐτῆς,
λέγοντες· «Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων
»τοῦ ἀγροῦ. Ὅ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὁ σπείρων
»τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· ὁ δὲ ἀ-
»γρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰ-
»σιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια εἰσιν οἱ υἱοὶ
»τοῦ Πονηροῦ· ὁ δὲ ἔχθρός ὁ σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ Διά-
»βολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια τοῦ αἰῶνός ἐστι· οἱ δὲ
»θερισταὶ ἄγγελοι εἰσι. Ὡσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζά-
»νια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ
»τοῦ αἰῶνος τούτου. Ἀποστελεῖ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου

υτοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· οὐκέτι ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὄδόντων. Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ Ἡλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ «Πατρὸς αὐτῶν· Οἱ ἔχοντες ὥτα ἀκούειν ἀκούετω.» (Ματθ. 5'. 36.) Διὰ τῆς ἐρμηνείας ταύτης ἀπεχάλυψεν ὁ Χριστὸς τὸ μυστήριον τῆς γεννήσεως τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἀγαθοὶ γεννῶνται ἐκ τοῦ καλοῦ σπέρματος τοῦ Χριστοῦ· οἱ δὲ πονηροὶ γεννῶνται ἐκ τοῦ πονηροῦ σπέρματος τοῦ Διαβόλου. Τὸ καλὸν σπέρμα τοῦ Χριστοῦ ἐστιν ὁ λόγος τῆς ἀληθείας, διν σπείρει ἐν τῷ κόσμῳ ὁ καλὸς γεωργός, ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· τὸ δὲ πονηρὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ ψεύδους, διν σπείρει ὁ Διάβολος ἐν τῷ αὐτῷ ἀγρῷ λάθρα ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἀνθρώπων. Όσαι ψυχαὶ δέχονται τὸ καλὸν σπέρμα, τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, καὶ κατ' αὐτὸν φρονοῦσι καὶ πράττουσιν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀγαθοί, οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας, οἱ μέλλοντες ἐκλάμψειν ὡς ὁ Ἡλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρὸς αὐτῶν· δοσαι δὲ ψυχαὶ δέχονται τὸν λόγον τοῦ ψεύδους, ἀπιστοῦσαι εἰς τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, καὶ κατ' αὐτὸν φρονοῦσι καὶ πράττουσιν, οὗτοί εἰσι τὰ ζιζάνια, οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ Διαβόλου, ὃν τὸ τέλος ἡ ἐν τῷ πυρὶ κατάκαυσις αὐτῶν. Διὰ τῶν παραβολῶν τούτων ἀποκαλύπτει ὁ Χριστὸς τὴν φύσιν τοῦ Διαβόλου καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ, ὁ ἐργάζεται λάθρα καὶ ἀφανῶς ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων. Εχθρὸς τοῦ Χριστοῦ ὁ Διάβολος καὶ πολέμιος τοῦ σπέρματος τοῦ Χριστοῦ, τοῦ λόγου τῆς ἀληθείας. Τοῦτον, σπειρόμενον ἐν ταῖς ψυχαῖς, διαρπάζει, καθ' ὅσον δύναται, συμπνίγει διὰ τῶν ἀκανθῶν, ἔηραίνει διὰ τῶν θλίψεων καὶ τῶν διωγμῶν. Ἀλλὰ ἐκ τῆς καλῆς γῆς ἀδυνατεῖ διαρπάσαι αὐτόν, ἢ πνίξαι διὰ τῶν ἀκανθῶν, ἢ ἔηραναι διὰ τῶν διωγμῶν καὶ τῶν θλίψεων. Πολεμῶν δὲ ὁ Διάβολος τὸν σπόρον τοῦ Χριστοῦ, σπείρει καὶ αὐτὸς τὸν ἑαυτοῦ σπόρον, τὸν σπόρον τῶν ζε-

ζανίων, ὃς φυόμενος συναυξάνει μετὰ τοῦ σίτου, ἀλλ' ἐν τῷ θερισμῷ συλλέγεται καὶ πυρὶ κατακαίεται.

ΤΡΙΤΗ ΠΑΡΑΒΟΛΗ

Τρίτη, παραδολὴ ἐκ τοῦ αὐτοῦ βασιλείου τῆς φύσεώς εστιν ἡ τοῦ βλαστάνοντος καὶ αὔξανοντος σπόρου, ἣν παραλαμβάνομεν ἐκ τοῦ κατὰ Μάρκον Εὐαγγελίου (δ'. 26.), ἔχουσαν ὥδε.

«Οὗτος ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐὰν ἀνθρώπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ καθεύδῃ, καὶ ἐγείρηται υγικταὶ καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός· αὐτομάτῃ γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυι. Όταν δὲ παραδῷ ὁ καρπός, εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.» Διὰ τῆς παραδολῆς ταύτης τὸ λογικὸν ἡμῶν νοητικὸν νοεῖ τὰ ἑξῆς.

Ο λόγος καὶ ὁ σπόρος τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἔχει ἐν χρόνῳ ἀρχήν, πρόοδον, καὶ τελείωσιν, ὄμοίαν καὶ ἀνάλογον πρὸς τὴν σπορὰν τοῦ σίτου, πρὸς τὴν βλάστησιν καὶ τὴν τελείωσιν αὐτοῦ. Καθὼς δὲ ὁ γεωργός, πρὶν ἢ συντελεσθῇ ὁ σῖτος ἐν τῷ στάχυι, οὐκ ἀποστέλλει τὸ δρέπανον τοῦ θερισμοῦ, οὕτω καὶ ὁ Θεός, πρὶν ἢ συντελεσθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν τῆς βασιλείας, οὐ ποιήσει τὴν συντέλειαν τοῦ παρόντος κόσμου. Όταν δὲ οἱ δοφθαλμοὶ τοῦ Θεοῦ ἴδωσι τὸν πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυι, τότε ἀποστέλλει τὸ δρέπανον τοῦ θερισμοῦ, καὶ ποιήσει τὴν συντέλειαν τοῦ παρόντος κόσμου. Καθὼς δὲ ἡ γῆ, ἀπαξ δεχθεῖσα τὰ σπέρματα παρὰ τῶν χειρῶν τοῦ γεωργοῦ, ἔχει ἐν ἑαυτῇ τὴν δύναμιν τῆς βλαστήσεως αὐτῶν καὶ τὴν μέχρι τῆς καρποφορίας προαγωγὴν αὐτῶν, οὕτω καὶ αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων, ἀπαξ δεχθεῖσαι τὸν θεῖον λόγον, οἰκοθεν προβαίνουσιν εἰς τὴν καρποφορίαν, ἀρχομένην ἀπὸ τῆς βλαστήσεως τοῦ χόρτου. Η βλάστησις τοῦ χόρτου ἀναλογεῖ πρὸς τὴν ὄμοιογίαν τῆς πίστεως ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸ-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΤΟΜΟΣ ΕΦΕΔΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΘΕΟΦΑΝΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Ε.Π. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΑΖΑΡΟΥ

τὴν παρρησίαν καὶ τὴν ἔξομολόγησιν τοῦ χριστιανικοῦ φρονήματος· ὁ στάχυς ἀναλογεῖ πρὸς τὴν μίμησιν τῶν πράξεων καὶ τῶν ἀρετῶν τοῦ Χριστοῦ, πρὸς τὴν ἔργασίαν τῶν καλῶν ἔργων· ὁ δὲ πλήρης σῖτος ἐν τῷ στάχυι ἀναλογεῖ πρὸς τὴν τελείαν μόρφωσιν τῆς ψυχῆς κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τῆς ψυχῆς τοῦ Χριστοῦ. "Οταν ἡ ψυχὴ δεχθῇ τὸν λόγον τοῦ Εὐαγγελίου καὶ πιστεύσῃ ἀδι-
στάχως εἰς τὸν Χριστόν, ἐν πρώτοις παροησιάζει τὸ ἐ-
αυτῆς φρόνημα καὶ ὁμολογεῖ τὴν ἑαυτῆς πίστιν· εἶτα ἀπο-
μιμεῖται τὸν Χριστόν, φυλάττουσα ὁμοίως αὐτῷ τὸν νό-
μον καὶ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ· εἶτα γίνεται σῖτος τῆς
ἀποθήκης καὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ὁμοίως τῷ Χριστῷ,
ἔχουσα πλήρη τὴν πρὸς αὐτὸν ἔξομοίωσιν. Πᾶσα δὲ ψυχὴ
τελειοῦται, διερχομένη καὶ τὰ τρία ταῦτα τῆς καρποφο-
ρίας στάδια· διότι, ἐὰν διέλθῃ τὰ δύο πρῶτα στάδια, καὶ
μὴ ἀφιχθῇ εἰς τὸ τρίτον, οὐδὲν ὠφελεῖται. Η πετρώδης
γῆ δέχεται τὸν σπόρον καὶ βλαστάνει αὐτόν, ἀλλ' ἔπειτα
καυματίζεται ὑπὸ τοῦ Ήλίου καὶ ξηραίνεται· ἅρα οὐδὲν
օφελος ἐκ τῆς βλαστήσεως. Η ἀκανθώδης γῆ δέχεται τὸν
σπόρον καὶ βλαστάνει αὐτὸν μετὰ τῶν ἀκανθῶν, ἀλλ' οὐ
τελεσφορεῖ συμπνιγόμενος, καὶ οὐ γίνεται πλήρης σῖτος
ἐν τῷ στάχυi. Μόνον ἡ καλὴ γῆ προάγει τὴν βλάστησιν
τοῦ σπόρου μέχρι τῆς πλήρους σιτοφορίας, καὶ μόνον ἡ
καλὴ γῆ αὐτομάτῃ καρποφορεῖ πρῶτον χόρτον, εἶτα στά-
χυν, εἶτα πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυi. Καθὼς δὲ οὐ πᾶσα
τῆς γῆς ἡ ἐπιφάνεια ἐπιτηδεία πρὸς σπορὰν σίτου, οὕτω
καὶ οὐ πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶσαι αἱ ψυχαὶ τῶν
ἀνθρώπων ἐπιτηδεῖαι πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ
καὶ πλήρη καρποφορίαν. "Εχει δὲ ὁ Θεὸς τὴν καλὴν γῆν,
τὴν ἑαυτοῦ μερίδα, τὸν ἑαυτοῦ λαόν, ὃς, δεξάμενος ἀπαξ
τὸ καλὸν σπέρμα, πληθυνεῖ αὐτό, ἔως ἂν πληρωθῇ τοῦ Θεοῦ
ἡ ἀποθήκη.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΠΑΡΑΒΟΛΗ

Τετάρτη παραβολή ἐκ τοῦ αὐτοῦ βασιλείου τῆς φύσεώς
ἐστιν ἡ τοῦ κόκκου τοῦ σινάπεως, ἣν παραλαμβάνομεν ἐκ
τοῦ αὐτοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, ἔχουσαν ὅδε.

«Τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ ἐν ποίᾳ
»παραβολῇ παραβάλλωμεν αὐτήν; Ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὅς,
»ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερ-
»μάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαί-
»νεται, καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων μείζων, καὶ ποιεῖ
»χλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ
»τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.» (δ'. 30.).

Διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης τοῦ κόκκου τοῦ σινάπεως
τὸ λογικὸν νοητικὸν ἀνάγει ἡμᾶς εἰς τὴν ἐξῆς λογικὴν
νόησιν. Η Βασιλεία τῶν οὐρανῶν ὁμοιάζει τὸν κόκκον
τοῦ σινάπεως κατὰ τὸν σπόρον τῆς διδασκαλίας, ὃν ὁ
ἀγαθὸς σπορεὺς ἐξῆλθε τοῦ σπείραι ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον
τῆς γῆς, ἐπὶ τε πέτρας καὶ ἀκάνθας καὶ ὄδους, καθὼς
καὶ ἐπὶ τῆς καλῆς γῆς. Ο σπόρος τῆς διδασκαλίας τοῦ
Χριστοῦ ἐν ἀρχῇ ἦν ἀφανῆς καὶ ἀόρατος διὰ τὴν σμικρό-
τητα αὐτοῦ, ἦν μικρότερος πάσης ἀλλῆς ἐν τῷ κόσμῳ
χρατούσης διδασκαλίας, διότι οἱ ὀπαδοὶ αὐτῆς ἦσαν ὀλί-
γοι, μὴ ὑπερβαίνοντες τὸν ἀριθμὸν τῆς δωδεκάδος. Άλλοι
οἱ ἀφανῆς καὶ ἀόρατος καὶ μικρὸς οὗτος σπόρος περιεῖχεν
ἐν ἑαυτῷ μεγάλην δύναμιν παραγωγικὴν καὶ δημιουργικὴν
μεγάλης κοινωνίας, εἰς ᾧ καὶ οἱ ἀγγεῖλοι τοῦ οὐρανοῦ ἐπεθύ-
μουν παρακύπτειν καὶ ἐνδιατρίβειν, καὶ αἱ φιλόσοφοι ψυχαὶ
εὑρισκον ἐν αὐτῇ τὴν πηγὴν τῆς σοφίας καὶ τῆς φιλοσοφίας
τὸ ἐπιστητὸν ἀντικείμενον. Σήμερον δὲ ὁ χρόνος μαρτυρεῖ
τῆς προφητείας τοῦ σπόρου τὴν ἐκπλήρωσιν. Διότι ἐπὶ τῆς
γῆς ὑπάρχει ἡ καθολικὴ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία μείζων
πάντων τῶν λαχάνων τῆς γῆς, ἐκ τοῦ σμικροῦ καὶ ἀφανοῦς
σπόρου προελθοῦσα εἰς τοσοῦτον καὶ τηλικοῦτον μέγεθος·
ἐν δὲ τοῖς μεγάλοις χλάδοις αὐτῆς κατασκηνοῦσι πολλὰ

πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, εἴτε ἄγγελοι, εἴτε ψυχαὶ πτερωταί, ἐφιέμεναι τῶν ἀνω. Ἄρα ὁ ἐπιστήμων σκορεὺς ἐγίνωσκε τὴν δύναμιν τοῦ σπόρου, δην τότε ἔσπειρεν ἐπὶ τῆς γῆς, προεφήτευσε τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ βλάστησιν καὶ μεγάλυνσιν, καὶ ὁ χρόνος σήμερον ἐπικυροῖ τὴν προφητείαν αὐτοῦ. Τὸν λοιχὸν νοητικὸν ἐν πάσῃ παραβολῇ καὶ ἀναλογίᾳ θεωρεῖ τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸν λαλούντα τὴν ἀλήθειαν, διότι αὐτός ἐστιν ἡ ἀδιοίστητη ἀλήθεια.

ΠΕΜΠΤΗ ΠΑΡΑΒΟΛΗ

Πέμπτη παραβολὴ ἐκ τοῦ αὐτοῦ βασιλείου τῆς φύσεώς ἐστιν ἡ τοῦ ἀμπελῶνος, ἡν παραλαμβάνομεν ἐκ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου (κα' 33.), ἔχουσαν οὕτως.

«Ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὥριζεν ἐν αὐτῷ ληνόν, καὶ ὠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε. Ὁτε δὲ ἦγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, δην μὲν ἔδειραν, δην δὲ ἀπέκτειναν, δην δὲ ἐλιθοβόλησαν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. Ὅστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἀλέγων· Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. Οἱ δὲ γεωργοί, ιδόντες τὸν υἱόν, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος, δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ κατάσχωμεν τὴν ἀκληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες αὐτόν, ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκτειναν. Ὅταν οὖν ἐλθῇ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; Λέγουσιν αὐτῷ· Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδόσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς Γραφαῖς, λίθον δην ἀπεδοχίμασαν οἱ οἰκοδόμοι τε,

νοῦτος ἐγενήθη εἰς χεραλὴν γωνίας παρὰ
»Κυρίου ἐγένετο αὗτη, καὶ ἔστι θαυμα-
στὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡ μῶν. Διὰ τοῦτο λέγω ὅμην
»ὅτι ἀρθίσεται ἀφ' ὑμῶν τῇ βασικείᾳ τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθή-
»σεται ἔθνει ποιούντι τοὺς χαρποὺς αὐτῆς. Καὶ ὁ πεσὼν
»ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δὲ ἀν πέσῃ,
»λιχμύσει αὐτόν.»

Διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης τὸ λογικὸν νοητικὸν ἀνά-
γει τῆμας ἐξ τῆς ἀμπελουργίας τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ἀν-
θρωπουργίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ποιεῖ ἡμᾶς θεωροὺς καὶ γνώ-
στας τῆς περὶ τὸν ἀνθρωπὸν ἐργασίας τοῦ Θεοῦ, καὶ τῶν
νόμων τῆς δικαιοσύνης, καθ' οὓς ὁ Θεὸς ποιεῖ τὴν ἀνθρω-
πουργικὴν ταύτην ἐργασίαν· διότι, καθὼς ἀνθρωπος φυ-
τεύει ἀμπελον καὶ καλλιεργεῖ αὐτήν, ἀποδίλεπων εἰς τὸν
χαρπὸν τῆς σταφυλῆς καὶ τὸν ἐκ τῆς σταφυλῆς εὐφρύσυ-
νον οἶνον, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς περιποιεῖται τὸν ἀνθρωπὸν, ἀπο-
δίλεπων εἰς τὸν χαρπὸν τῶν δικαίων ἐργῶν τοῦ ἀνθρώπου
καὶ τὴν ἐκ τούτων πνευματικὴν εὐφρύσυνην. Διὸ καὶ Ἡ-
σαΐας ὁ προφήτης λέγει· «Ο γάρ ἀμπελῶν Κυρίου Σα-
»βαώθ οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ ἐστι, καὶ ἀνθρωπὸς τοῦ Ἰούδα
»νεόφυτον ἡγαπημένον.» Ο δὲ προφήτης καὶ βασιλεὺς
Δαυὶδ περὶ τῆς φυτείας τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Θεοῦ λέγει·
«Ἀμπελον ἔξι Αἴγυπτου μετῆρας, ἔξιβαλες ἔθνη, καὶ κατε-
»φύτευσας αὐτήν. Όδοποίησας ἐμπροσθεν αὐτῆς, καὶ κατε-
»φύτευσας τὰς ρίζας αὐτῆς, καὶ ἐπλήρωσε τὴν γῆν. Ἐκά-
»λυψεν ὅρη ἡ σκιὰ αὐτῆς, καὶ αἱ ἀναδευδράδες αὐτῆς τὰς
»κέδρους τοῦ Θεοῦ. Εξέτεινε τὰ κλήματα αὐτῆς ἕως θα-
»λάσσης, καὶ ἕως ποταμοῦ τὰς παραφυάδας αὐτῆς.» (ψαλμ.
79.). Τοῦ οἶκου λοιπὸν τοῦ Ἰσραὴλ νοούμενου ὡς θεοφυ-
τεύτου ἀμπελῶνος, ληγυὸς τοῦ ἀμπελῶνος τούτου νοεί-
ται ὁ ναός, τὸ Θυσιαστήριον, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ ὅλος ὁ θρη-
σκευτικὸς νόμος, καθ' ὃν τιμάται καὶ λατρεύεται ὁ Θεός,
καὶ ἔξιλεοῦται διὰ τὰς γινομένας ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ· πύρ-
γος δὲ τοῦ ἀμπελῶνος ἐννοεῖται ὁ θεσμὸς τῆς βασιλείας.

καὶ ἡ δύναμις τῆς βασιλείης ἔξουσίας, ἡ φυλάττουσα τὸν ἀμπελῶνα ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν· φραγμὸς δὲ περὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐννοεῖται ὁ ἀρνητικὸς νόμος, ὁ ἀπαγορεύων τὴν μετὰ τῶν ἀσεβῶν κοινωνίαν καὶ πᾶσαν πονηρὰν καὶ ἀδικον πρᾶξιν· γεωργοὶ δὲ τοῦ ἀμπελῶνος οἱ θρησκευτικοὶ καὶ οἱ πολιτικοὶ ἀρχοντες, οἱ ιερεῖς καὶ οἱ βασιλεῖς, καὶ οἱ περὶ αὐτοὺς καὶ οἱ ὑπὸ αὐτοὺς τεταγμένοι ὑπάλληλοι αὐτῶν· καρποὶ δὲ τοῦ ἀμπελῶνος ἐννοοῦνται τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγαθωσύνης, ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ τοῦ πολιτικοῦ νόμου παρά τε τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν ἀρχομένων δοῦλοι δέ, ἀποστελλόμενοι πρὸς τοὺς γεωργοὺς καὶ τοὺς καρποὺς ζητοῦντες, ἐννοοῦνται οἱ προφῆται, οἵτινες, ἐλέγχοντες τὰς παρανομίας εἴτε τῶν βασιλέων εἴτε τῶν ιερέων εἴτε τοῦ λαοῦ, ἐκακοποιοῦντο καὶ ἀπεκτείνοντο. Ἀλλὰ καὶ ὁ τοῦ Θεοῦ Γίδος καὶ νόμιμος κληρονόμος τοῦ ἀμπελῶνος διότι ἥλεγχε τὰς ἀνομίας τῶν γεωργῶν, διὰ τοῦτο αὐτοὶ ἔξεβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. Μετὰ δὲ τὴν κακουργίαν ταύτην ὁ ἀμπελῶν ἀνενεώθη καὶ ἐδόθη ἄλλοις γεωργοῖς, οἱ δὲ παλαιοὶ γεωργοὶ κακοὶ κακῶς ἀπωλέσθησαν σὺν τῷ παλαιῷ ἀμπελῶνι, δις ἀντὶ σταφυλῆς ἐποίει ἀκάνθας, ἀντὶ κρίσεως καὶ δικαιοσύνης ἐποίησεν ἀνομίαν καὶ κραυγήν. Τὴν δὲ φύσιν τοῦ νέου ἀμπελῶνος τοῦ Θεοῦ ἔξηγοῦσιν οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Χριστοῦ.

«Ἐγώ εἰμι ἡ ἀμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ Πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι. Πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, παίρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτό, ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ... Μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. Καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, νέὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὗτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε. Ἐγώ εἰμι ἡ ἀμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. Ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. Ἐὰν μή τις μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράν-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΤΟΜΟΣ ΙΙΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΡΟΥ

»θη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς πῦρ βάλλουσι, καὶ καίε-
ται. Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοί, καὶ τὰ ρήματά μου ἐν ὑμῖν
»μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν.» (Ἰω.
ιε'. 1-7.). Κατὰ τοὺς λόγους τούτους τοῦ Χριστοῦ ὁ νέος
τοῦ Θεοῦ ἀμπελών ^{ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΦΑΝΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΤΟΜΟΣ ΝΕΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΦΥΛΑΡΧΟΙ} ἡ χριστιανικὴ Ἐκκλησία, καὶ
πᾶς χριστιανός, ^{ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΦΑΝΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΤΟΜΟΣ ΝΕΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΦΥΛΑΡΧΟΙ} καὶ πνεύματος ἀναγεγεννημένος,
φρονῶν τα τοῦ Χριστοῦ καὶ οὐχὶ τὰ τοῦ Διαβόλου, νεό-
φυτον ^{ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΦΑΝΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΤΟΜΟΣ ΝΕΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΦΥΛΑΡΧΟΙ} γράπτημένον. Τοσοῦτον ἡγάπημένον, ὃσον ἀγαπᾶται
ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτὴ ἡ τὰ κλήματα βαστάζουσα ἀμπε-
λος. «Καθὼς, λέγει, ἡγάπησέ με ὁ Πατήρ, καὶ γὼ ἡγάπησα
»ὑμᾶς. Μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. Ἐὰν τὰς ἐντολὰς
»μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τὰς
»ἐντολὰς τοῦ Πατρὸς μου τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν
»τῇ ἀγάπῃ.» Ἀρα ἡ ἀληθινὴ ἀμπελος ἀγαπᾷ τὰς ἐξ αὐτῆς
ἐξαρτώμενα ἀληθινὰ κλήματα, ὃσον καὶ αὐτὴ ἀγαπᾶται
ὑπὸ τοῦ Πατρὸς γεωργοῦ αὐτῆς. Τῆς ἀληθινῆς ταύτης ἀμ-
πέλου ἀληθῆς φραγμός ἔστιν ὁ εὐαγγελικὸς νόμος κατὰ
τὸ ἀργητικὸν αὐτοῦ μέρος, τὸ ἀπαγορεύον πᾶσαν τὴν μετὰ
τοῦ πονηροῦ καὶ ἀκαθάρτου πνεύματος κοινωνίαν καὶ σχέ-
σιν, πᾶσαν ἀνομίαν συντελουμένην ἐν τῇ διανοίᾳ καὶ ἐν τῇ
χαρδίᾳ τῆς ψυχῆς, καὶ οὐχὶ μόνον τὴν συντελουμένην ἐξω-
τερικῶς διὰ τῶν μελῶν τοῦ σώματος. Ληγὸς δὲ τῆς ἀμ-
πέλου ταύτης τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἀμνοῦ, τοῦ αἴροντος
τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου, ἡ τράπεζα τῆς ἀρτοθυσίας, ἡ
ἀνάμνησις τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ,
τοῦ αἰωνίου ἡμῶν ἀρχιερέως, καὶ σύμπασα ἡ θρησκευτικὴ
αὐτοῦ νομοθεσία, δι' ἣς αἱ θρησκευόμεναι ψυχαὶ καθαί-
ρονται ἀπὸ πάσης ἀμαρτίας, ἀγιάζονται, καὶ δοξάζουσι τὸν
Θεόν, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ.
Πύργος δὲ τῆς ἀμπέλου ταύτης ὁ Χριστὸς Βασιλεὺς, ὁ ἔ-
χων πᾶσαν ἐξουσίαν ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, ὁ κρίνων τὴν
οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ καὶ λαοὺς ἐν εὐθύτητι, ὁ ἐκά-
στῳ ἀποδιδοὺς κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Πειραγοὶ δὲ τοῦ ἀμ-
πελῶνος τούτου ἔχεινοι, οὓς ὀνομάζει ὁ θεῖος Ἀπόστολος,

λέγων: «Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, διεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, νέκπειτα δυνάμεις, εἶτα χαρίσματα ιαμάτων, ἀντιλήψεις, οχυνθερνήσεις, γένη γλωσσῶν.» (Α'. Κορινθ. ιδ'. 28.). Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς λέγει: «Καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφῆτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιημένας καὶ διδασκάλους, πρὸς τὴν καταρτισμὸν τῶν ἀγίων, εἰς ἕργον διακονίας, εἰς σίκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῖς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ.» (Ἐφεσ. δ'. 11.). Καρπὸς δὲ τοῦ ἀμπελῶνος τὰ ἔργα τῆς ἀγαθωσύνης καὶ τῆς δικαιοσύνης, ὃς λέγεται καὶ καρπὸς τοῦ Πνεύματος, διότι μόνη ἡ ψυχή, ἡ ἔχουσα πνεύμα Χριστοῦ, ἐργάζεται τὰ ἔργα ταῦτα, καθὼς μαρτυρεῖ ὁ αὐτὸς Ἀπόστολος, λέγων: «Ο γάρ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ.» (Ἐφεσ. ε'. 9.). Καὶ πάλιν λέγει: «Ο δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια.» (Γαλάτ. ε'. 22.). Οὗτός ἐστιν ὁ καρπός, διὸ ὁ Θεὸς ἐκβῆτε παρὰ τοῦ νόου ἀμπελῶνος, διότι αὐτοῦ τοῦ καρποῦ χάριν ἐφύτευσεν αὐτόν, δοὺς πάντα τὰ πρὸς παραγωγὴν τοῦ τοιούτου καρποῦ συντελοῦντα καὶ συντρέχοντα. Παράγεται δὲ ὁ καρπὸς οὗτος διὰ τῆς καλῆς ἐργασίας τῶν γεωργῶν καὶ τῆς καλῆς φύσεως τῶν γεωργουμένων κληρμάτων καὶ ἐνόσῳ οἱ γεωργοὶ καὶ τὰ κλήματα προσφέρωσι τῷ Θεῷ τὸν καρπὸν τοῦτον τοῦ Πνεύματος, ὃς λίαν εὐφραίνει αὐτόν, ὁ ἀμπελῶν φυλάττεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑπάρχει κρείττων πάσης προσβολῆς ἔχ τε τῶν ἀγρίων θηρίων, ἔχ τε τῶν παραπορευομένων ἔξωθεν αὐτοῦ κλεπτῶν καὶ λῃστῶν. Ἄλλ' ὅταν οἱ γεωργοὶ ἀμελῶσι τῆς λογικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς τοῦ ἀμπελῶνος ἐργασίας, ὅταν ἐργάζωνται κακῶς καὶ ἀνεπιστημόνως, ἀμελοῦντες τῶν δεόντων καὶ ποιοῦντες τὰ

μὴ προσήκοντα, τὰ δὲ κλήματα ἃ ξηράζουνται καὶ μένουσιν ἀκαρπα, ἣ παρὰ φύσιν παράγουσιν ἀκάνθας ἀντὶ σταφυλῶν, τότε ὁ Θεὸς δικαίως ὄργίζεται κατὰ τοῦ ἀμπελῶνος, ὄργίζεται κατὰ τῶν κακῶν γεωργῶν καὶ κατὰ τῶν πονηρῶν κλημάτων, καὶ παραδίδει τὸν ἀμπελῶνα εἰς τὴν ἐρήμωσιν καὶ τὴν καταστροφὴν ἐκείνην, περὶ τῆς ὁ προφῆτανας λέγει: «Ἴνα τί, Κύριε, καθεῖλες τὸν φραγμὸν αὐτῆς, καὶ τρυγόσιν αὐτὴν πάντες οἱ παραπορευόμενοι τὴν »**»**αδόνα;
»Ἐλυμήνατο αὐτὴν ὡς ἐκ δρυμοῦ, καὶ μονίδες ἀγρίος κατενεμήσατο αὐτήν.**»** Τὴν δὲ αἰτίαν, τῆς τοιαύτης τοῦ ἀμπελῶνος ἐρημώσεως καὶ καταστροφῆς ἔτερος προφῆτης, ὁ μεγαλοφωνότατος Ἡσαΐας ἔξηγεῖται, λέγων: «Ἀμπελῶν ἐγενήθη τῷ ἡγαπημένῳ ἐν κέρατι, ἐν τόπῳ πίνουν. Καὶ φραγμὸν περιέθηκα, καὶ ἐχαράκωσα, καὶ ἐφύτευσα ἀμπελὸν σωρῆκ, καὶ φοδόμησα πύργον ἐν μέσῳ αὐτοῦ, καὶ προλήψιον ὕρυξα ἐν αὐτῷ, καὶ ἔμεινα τοῦ ποιῆσαι σταφυλήν, καὶ ἐποίησεν ἀκάνθας. Καὶ νῦν οἱ ἐνοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ ἀνθρωπος τοῦ Ἰούδα, κρίνατε ἐν ἑμοὶ καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ ἀμπελῶνός μου. Τί ποιήσω ἔτι τῷ ἀμπελῶνί μου, καὶ οὐκ ἐποίησα αὐτῷ; Διότι ἔμεινα τοῦ ποιῆσαι σταφυλήν, ἐποίησε δὲ ἀκάνθας. Νῦν δὲ ἀναγγέλθι ὑμῖν τί ἐγὼ ποιήσω τῷ ἀμπελῶνί μου. Ἀφελῶ τὸν φραγμὸν αὐτοῦ, καὶ ἔσται εἰς διαρπαγήν καὶ καθελῶ τὸν ποιῆσαι σταφυλήν, καὶ ἐποίησε δὲ ἀκάνθας. Νῦν δὲ ἀναγγέλθι ὑμῖν τί ἐγὼ ποιήσω τῷ ἀμπελῶνί μου. Ἀφελῶ τὸν φραγμὸν αὐτοῦ, καὶ ἔσται εἰς καταπάτημα. Καὶ ἀνήσω τὸν ἀμπελῶνά μου, καὶ οὐ τυηθῇ, οὐδὲ μὴ σκαφῇ, καὶ ἀναβήσονται εἰς αὐτὸν ὡς εἰς χέρσον ἀκανθαῖ, καὶ ταῖς νεφέλαις ἐντελοῦμαι τοῦ μὴ βρέξαι εἰς αὐτὸν ὑετόν. Ο γάρ ἀμπελῶν Κυρίου Σαβαὼν οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ ἐστι, καὶ ἀνθρωπος τοῦ Ἰούδα νεόφυτον ἡγαπημένον. Ἐμεινα τοῦ ποιῆσαι κρίσιν, ἐποίησε δὲ ἀνομίαν, καὶ οὐ δικαιοσύνην, ἀλλὰ κραυγήν.**»** Διότι ὁ παλαιὸς ἀμπελῶν ἔντὶ σταφυλῶν ἐποίει ἀκάνθας, ἔντὶ κρίσεως ἀνομίαν, καὶ ἀντὶ δικαιοσύνης κραυγὴν δχλαγωγίας καὶ ἀδικίαν, διὰ τοῦτο παρεδόθη εἰς τὴν ἐρήμωσιν καὶ τὴν καταστροφὴν. Ἀλλὰ καὶ

ο νέος ἀμπελών τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας ἔπειθε τὸ αὐτὸ πάθος, καὶ ὃς ἐκ δρυμοῦ ἐλυμήνατο αὐτόν, καὶ μονίδος ἄγριος, ὁ ἀντίχριστος Μωάμεθ, κατενεμήσατο αὐτόν. Διὰ τοῦτο ὁ τὴν τοιαύτην ἐρήμωσιν προβλέπων προφήτης δέεται τοῦ Θεοῦ, λέγων «Ο Θεὸς ἡτῶν διυνάμεων, ἐπίστρεψον δή, καὶ ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἵδι, καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἀμπελὸν ταύτην, καὶ κατάρτισαι αὐτῇ, ἦν ἐφύτευσεν ἡ δεξιά σου.» Τοιουτοτρόπως τὸ Κοχικόν τοῦ Χριστοῦ νοητικὸν ἐκ τῆς ἀμπελουργίας τοῦ ἀνθρώπου ὀνάγει ἡμᾶς εἰς τὴν ἀνθρωπουργίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τῆς σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν ἀμπελὸν ἀποκαλύπτει ἡμῖν τὴν σχέσιν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἀνθρωπὸν, καὶ τὰ ἐκ τῆς σχέσεως ταύτης πηγάζοντα ἀμοιβαῖα καθήκοντα καὶ δικαιώματα, καὶ διὰ ὁ Θεὸς μετὰ δικαιοσύνης φυτεύει τὸν ἀμπελῶνα, καὶ μετὰ δικαιοσύνης καταστρέφει αὐτόν, ὅταν ὁ ἀμπελὼν ἀντὶ τοῦ παράγειν σταφυλὰς παράγῃ ἀχάνθας.

ΕΚΤΗ ΠΑΡΑΒΟΛΗ

“Ἐκτη παραβολὴ ἐκ τοῦ αὐτοῦ βασιλείου τῆς φύσεώς ἐστιν ἡ τῶν μισθωτῶν ἐργατῶν τοῦ ἀμπελῶνος, ἦν παραλαμβάνομεν ἐκ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου, ἔχουσαν ὥδε.

«Ομοία ἐστὶν γὰρ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῳ, ὅστις ἔξηλθεν ἀμα πρωὶ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. Συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. Καὶ ἔξελθων περὶ τὴν τρίτην ὥραν, οὐδεὶς ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς, κἀκείνοις εἶπεν· Ὅπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν οὐ δίκαιον δώσω ὑμῖν. Οἱ δὲ ἀπῆλθον. Πάλιν ἔξελθων περὶ τέταρτην καὶ ἐννάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως. Περὶ δὲ τὴν ἕνδεκάτην ὥραν ἔξελθων, εὗρεν ἄλλους ἐστῶτας ἀργούς, καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί ὥδε ἐστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; Λέγουσιν αὐτῷ· Οτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. Λέ-

»γει αὐτοῖς· Ὑπάγετε καὶ ύμεις εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὁ
νέαν ἦ δίκαιον λήψεσθε. Ὁφίας δὲ γενομένης, λέγει ὁ κύ-
ρος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· Κάλεσον τοὺς
»έργατας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ
»τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν
»ένδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. Ἐλθόντες δὲ οἱ
»πρῶτοι ἔγομισαν ὅτι πλείστα λήψονται καὶ ἔλαβον καὶ
»αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον. Λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰ-
»χοδεσπότου, λέγοντες· Ὄτι οὗτοι οἱ ἐσχάτοι μίαν ὥραν ἐ-
»ποίησαν, καὶ τίσους αὐτοὺς ἡμῖν ἐποίησας, τοῖς βαστάσασι
»τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσονα. Οὐ δὲ ἀποχριθεὶς
»νεἴπεν ἐνὶ αὐτῶν· Ἐταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου
»συνεφώνησάς μοι; Ἀρον τὸ σόν, καὶ ὑπάγε. Θέλω δὲ τού-
»τῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί· ἢ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆ-
»σαι ὁ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὄφθαλμός σου πονηρός ἐ-
»στιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; Οὕτως ἔσονται οἱ ἐσχάτοι
»πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἐσχάτοι πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί,
»οὐδίγοι δὲ ἐκλεκτοί.» (χ'. 1-16.).

Διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης τὸ λογικὸν νοητικὸν ἐννοεῖτο θεοῦ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀγαθωσύνην, καὶ τὴν
ἰσότητα τῶν δύο τούτων ἀντιθέτων τοῦ θεοῦ ἀρετῶν, ἣς
ἔνεκα οἱ πρῶτοι ἐργάται ἔξισονται πρὸς τοὺς ἐσχάτους καὶ
οἱ ἐσχάτοι πρὸς τοὺς πρώτους, καὶ γίνεται ἐν πᾶσιν ισό-
της. Τὸ δηνάριόν ἐστιν ὁ συμπεφωνημένος μισθὸς τῆς ἐρ-
γασίας ὅλης τῆς ἡμέρας, ἀπὸ πρωίας ἕως ἐσπέρας. Μισθὸς
δὲ συμπεφωνημένος μεταξὺ τῶν ἐργατῶν καὶ τοῦ κυρίου
τοῦ ἀμπελῶνος καλεῖται μισθὸς δικαιοσύνης, ἀποδιδόμενος
δικαίως τοῖς ἐργάταις, οἵτινες εἰργάσθησαν ὅλην τὴν ἡμέ-
ραν, καθὼς συνεφώνησαν. Άλλὰ τὸν μισθὸν τούτον λαμ-
βάνουσι καὶ οἱ ἐργάται τῆς ἐνδεκάτης ὥρας οὐχὶ λόγῳ
δικαιοσύνης, διότι οὕτω συνεφώνησαν, ἀλλὰ λόγῳ ἀγαθω-
σύνης τοῦ οἰκοδεσπότου, ὃς θέλει δοῦναι καὶ τῷ ἐσχάτῳ
τὸν αὐτὸν μισθόν, ὃν λαμβάνει καὶ ὁ πρώτος. Ο μισθὸς
τῆς δικαιοσύνης ἔξισονται οὕτω πρὸς τὸν μισθὸν τῆς ἀγα-

θωσύνης, καὶ οἱ ἀπὸ ἀρχῆς ὡς τέλους τοῦ ἔαυτῶν βίου δουλεύσαντες τῷ Θεῷ ἐξισοῦνται πρὸς τοὺς περὶ τὰ ἔπαχατα τοῦ ἔαυτῶν βίου μετανοήσαντας καὶ ὀλίγον χρόνον δουλεύσαντας. Οἱ ἑλεούμενοι ἀμάρτωλοὶ ἐξισοῦνται πρὸς τοὺς δικαιούμενους δικαιούσις, ὡς ἐξισοῦνται ὁ μισθὸς τῆς δικαιοσύνης πρὸς τὸν μισθὸν τῆς ἀγαθωσύνης. Ἀλλὰ ἡ ἐξισωσις αὕτη φαίνεται ὡς ἀδικία τοῖς ἄγαν δικαιοῖς, τοῖς θέλουσι τὸν θεόν μόνον δίκαιον, οὐχὶ δὲ καὶ ἑλεήμονα καὶ ἀγαθόν. Αλλὰ πλανῶνται, καὶ ὀνειδίζονται διὰ τοιαύτην ἀσύγχυτον πλάνην, καὶ ὡς φθονεροὶ καὶ πονηροὶ ἀποπέμπονται καὶ ἀποδοκιμάζονται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Προφητάνας ἔδει «Ἐλεος καὶ κρίσιν κασομάτι σοι, Κύριε ψαλῶ, καὶ συνήσω ἐν ὅδῳ ἀμώμῳ.» Ἄμωμος δὲ ὁδὸς ἡ τὴν δικαιοσύνην μετὰ τῆς ἀγαθωσύνης συνάπτουσα καὶ συμβιβάζουσα μωμητὴ δὲ ἡ χωρίζουσα τὴν θείαν ταύτην συζυγίαν, ἡ χωρίζουσα τὴν ἀγαθωσύνην ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης, καὶ τὰνάπαλιν. Διότι, ὡς ὑπάρχουσιν οἱ ἄγαν δικαιοῖ, οἱ μὴ θέλοντες τὸν Θεὸν ἀγαθόν, οὗτοις ὑπάρχουσι καὶ οἱ ἄγαν ἀγαθοί, οἱ μὴ θέλοντες τὸν Θεὸν δίκαιον. Τὸ δὲ θέλειν μίαν ἀρετὴν τοῦ Θεοῦ καὶ μὴ θέλειν ἀλλήν προσβολή ἐστι κατὰ τῆς τελειότητος καὶ τῆς ἀρτιότητος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀμάρτημα μέγα κατὰ τῆς τελείας φύσεως τοῦ Θεοῦ. Ἀπέχωμεν λοιπὸν τῆς τοιαύτης ἀλογίας καὶ μωρίας, ἵνα μὴ ἐκπέσωμεν τῆς κοινωνίας καὶ τῆς σχέσεως τοῦ τελείου Θεοῦ.

ΕΒΔΟΜΗ ΠΑΡΑΒΟΛΗ

Ἐβδόμη παραβολὴ ἐκ τοῦ αὐτοῦ βασιλείου τῆς φύσεώς ἐστιν ἡ τῆς ἀκάρπου συκῆς, ἣν λαμβάνομεν ἐκ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, ἔχουσαν ὡς ἔξης.

«Ἐλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Συκῆν εἶχε τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην, καὶ ἦλθε καρπὸν ζητῶν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὗρε. Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· Ἰδοὺ τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ.

»ταύτη, καὶ οὐχ εὑρίσκων ἔκκοψον αὐτὴν· οὐατί καὶ τὴν
αγῆν καταργεῖ; Οὐ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· Κύριε, ἐφες
αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν,
καὶ βάλω κοπρίαν· καὶ μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μή γε,
νείς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτὴν.» (ιγ'. 6.).

Διὰ τὴν παραβολὴν ταύτης τὸ λογικὸν νοητικὸν ἀνά-
γει ἡμᾶς εἰς τὸν φύλακα πονηρῶπον ἐκεῖνον, ὃστις φυλάττει μόνον
τὰ φύλλα καὶ τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους τῆς θείας λατρείας,
ἀμέλει δὲ τῶν ἔργων τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγαθωσύ-
νης, καὶ ἀντὶ τοῦ παράγειν τὸν τοιοῦτον καρπόν, δινόθε
ἐκτήνει παρ' αὐτοῦ, αὐτὸς ἐπιδειχνύει μόνον τὰ φύλλα, ὡς
καρπὸν αὐτὰ ὀιόμενος, καὶ φρεναπατῶν ἐκυτόν. Τοὺς τοι-
ούτους ἀνέχεται ὁ Θεὸς ἐπὶ χρόνου ἵκανόν, ἕως ὃν μετα-
νοήσωσι καὶ ποιήσωσι καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας· τοῦ
δὲ χρόνου τῆς προθεσμίας παρελθόντος, ὁ Θεὸς καταδικά-
ζει αὐτοὺς εἰς ἐκκοπὴν καὶ ἀπώλειαν. Ἀλλ' ἐάν τις τῶν
ἀγίων ποιήσῃ δέησιν ὑπὲρ αὐτῶν πρὸς ἀναβολὴν τῆς ἐκ-
τελέσεως τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, ὁ Θεὸς μακρο-
θυμῶν δέχεται αὐτὴν, ἕως ἂν ἡ συκῆ τῶν φύλλων ποιήσῃ
καὶ καρπόν. Ἐὰν δὲ εἰς τέλος ἡ συκῆ μείνῃ ἄκαρπος,
ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται, καὶ καίεται αἰωνίως.
Τοιαύτη ἄκαρπος συκῆ, ἣν ἡ Συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων, ἥ-
τις ἐπεδείχνυεν ὑπερηφάνιως τὰ ἐκυτῆς φύλλα, ἀλλ' οὐδένα
ἔφερε καρπὸν ἀγαθῶν καὶ δικαίων ἔργων. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ
Χριστός, μετὰ τριετῆ διδασκαλίαν καὶ περιποίησιν αὐτῆς
μείνασαν ἄκαρπον, κατηράσατο αὐτήν, ἵνα μηχέτι ποιήσῃ
καρπὸν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ παραχρῆμα ἐξηράνθη, καὶ ἀπώ-
λετο. Τοιαύτη ἄκαρπος συκῆ καὶ σήμερον ὑπάρχει ἡ ἡμε-
τέρα Ἀνατολικὴ καὶ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἔχουσα φύλ-
λα μόνον ἀνευ καρποῦ, καὶ πρὸς τὴν παλαιὰν τῶν Ἰου-
δαίων Συναγωγὴν ὄμοιάζουσα. Ἀλλ' ὁ φίλος αὐτῆς ἀμπε-
λουργὸς παρακαλεῖ τὸν Θεὸν μὴ ἐκκόψαι αὐτὴν, ἕως σκά-
ψῃ περὶ αὐτὴν καὶ βάλῃ κοπρίαν. Καὶ ἐάν καρποφορήσῃ,
οὐ μὴ ἔηρανθῇ, καὶ οὐ μὴ ἐκκοπῇ ὄμοιώς τῇ Συναγωγῇ.

τῶν Ἰουδαίων. Τοιαῦτα τὸ λογικὸν νοητικὸν ἀνευρίσκει νοήματα καὶ διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης, ἐν ᾧ ὡς ἐν κατόπτρῳ φαίνεται ἡ χρηστότης καὶ ἡ μακροθυμία τοῦ Θεοῦ ἀπέναντι τῆς ἡμετέρας ἀνοίας καὶ ἀμετανοησίας. Ἀλλὰ φαίνεται καὶ τὸ δεῖγδον τέλος τῶν μέχρι τέλους ἀμετανοήτων.

ΟΓΔΟΗ ΠΑΡΑΒΟΛΗ

Οχδόη παραβολὴ ἐκ τοῦ βασιλείου τῶν φυτῶν οὐχ εὑρίσκεται ἐν τοῖς Ἱεροῖς Εὐαγγελίοις, ἀλλὰ μόνον αἱ ἀνωτέρω παρατεθεῖσαι ἑπτά. Ὅπάρχουσιν δὲ τοῦτα ἀλλοις βιβλίοις τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἰκόνες καὶ ὄμοιώσεις ἐκ τοῦ δένδρου τῆς ἐλαίας, καὶ ταύτας δυνάμεθα θεωρῆσαι ὡς διδόην παραβολῆν, χρήσιμον ἡμῖν λίαν εἰς λογικὴν νόησιν καὶ ἀναγωγὴν, εἰς νόησιν ἀληθειῶν, αἱ μεγάλως ἡμᾶς ὀφελοῦσι καὶ ἐνδιαφέρουσι.

Ἐν πρώτοις δὲ θεῖος Δαυΐδ, πρὸς τὴν ἐλαίαν ἔσωτὸν ἔξομοιῶν ἐν τῷ 51 φαλμῷ, λέγει· «Ἐγὼ δέ, ὃσει ἐλαίᾳ ἔχατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ, ἥλπισκ ἐπὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.» Ο δὲ προφήτης Ζαχαρίας ἐν προφητικῇ ὁράσει βλέπει λυχνίαν χρυσῆν διληγην, καὶ δύο ἐλαίας, μίαν ἐκ δεξιῶν τοῦ λαμπαδίου αὐτῆς, καὶ μίαν ἐξ εὐωνύμων. Ἐρωτήσας δὲ τὴν σημασίαν τῶν δύο ἐλαιῶν, ἥχουσεν ὅτι αὗται σημαίνουσι τοὺς δύο υἱοὺς τῆς ποιότητος, οἱ παρεστήκασι Κυρίῳ πάσης τῆς γῆς. (Ζαχαρ. θ'). Η δὲ Ἀποκάλυψις Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου περὶ τῶν δύο μαρτύρων τοῦ Χριστοῦ, τῶν προφητευόντων ἡμέρας χιλίας διαχοσίας ἔζηκοντα καὶ σάκκους μετανοίας καὶ πένθους περιβεβλημένων, λέγει· «Οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαίαι καὶ δύο λυχνίαι, αἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τῆς γῆς ἔστωσαι.» Πρόδηλον ἄρα ἐκ τούτων ὅτι ἡ ἐλαία παραλαμβάνεται ὡς σύμβολον τῶν ὑπηρετούντων τὸν Θεὸν ἀγίων καὶ λίαν αὐτῷ αὐτερεστούντων. Ο δὲ θεῖος Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους, τὴν ἐλαίαν καὶ ἀγριελαίαν